

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

СЕКТОР ЗА ПЛАТНИ СИСТЕМ

ОДЕЉЕЊЕ ЗА ОПЕРАТИВНЕ ПОСЛОВЕ И УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА ПЛАТНИХ СИСТЕМА

**ПРЕГЛЕД ПОДАТАКА У ВЕЗИ С ПРУЖАЊЕМ
ПЛАТНИХ УСЛУГА И ИЗДАВАЊЕМ
ЕЛЕКТРОНСКОГ НОВЦА ЗА 2020–2021. ГОДИНУ**

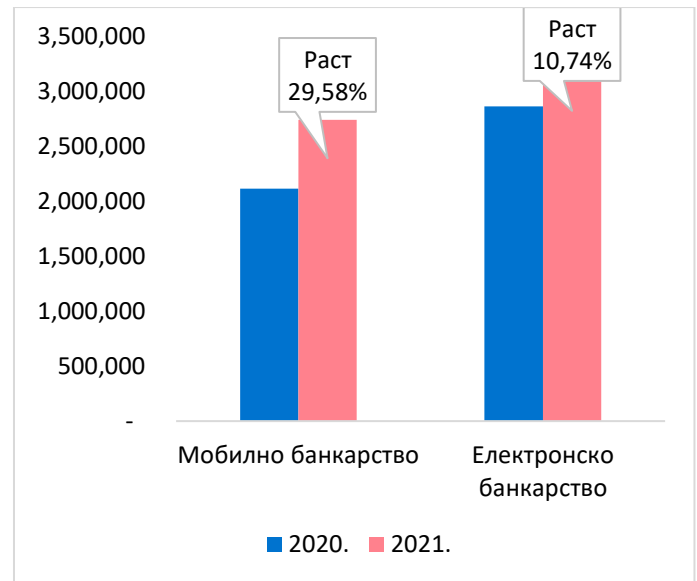
Фебруар 2022.

У 2021. години настављен је тренд раста броја корисника електронског и мобилног банкарства, тако да у односу на 2020. годину укупно повећање броја корисника (физичких и правних лица и предузетника) мобилног банкарства износи 31,36%, а корисника електронског банкарства 10,68%.

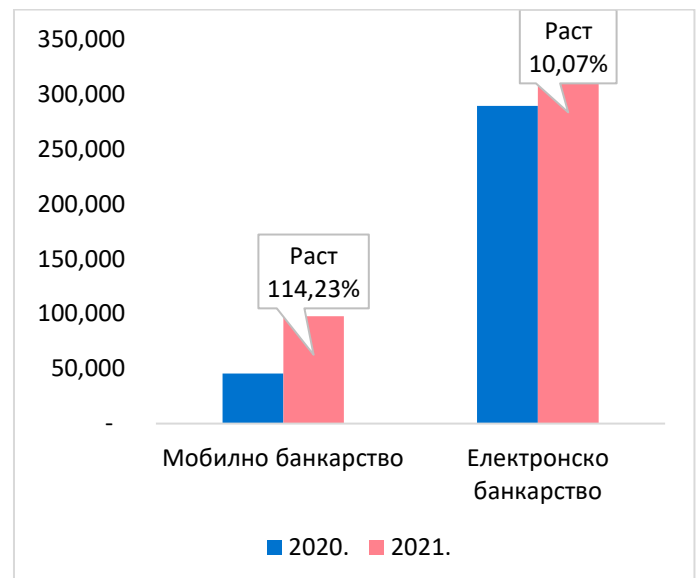
Према достављеним подацима пружалаца платних услуга, 2021. порастао је број корисника физичких лица који имају уговорену услугу мобилног и електронског банкарства. Што се тиче мобилног банкарства, број корисника је повећан за 29,58% (са 2.116.795 физичких лица на крају 2020. на 2.742.900 на крају 2021), док је код електронског банкарства остварен раст од 10,74% (са 2.866.831 физичког лица на крају 2020. на 3.174.696 на крају 2021).

На сличан начин порастао је и број нових корисника електронског и мобилног банкарства међу правним лицима и предузетницима. Када је у питању мобилно банкарство, остварен је раст од 114,23% (са 45.567 правних лица и предузетника на крају 2020. на 97.618 на крају 2021), док је код електронског банкарства остварен раст од 10,07% (са 289.210 правних лица и предузетника на крају 2020. на 318.324 на крају 2021).

Графикон 1.1.1. Број корисника – физичка лица

Графикон 1.1.2. Број корисника – правна лица и предузетници

У 2021. години настављен је тренд раста броја извршених трансакција употребом мобилног и електронског банкарства узимајући у обзир све посматране категорије, па тако у односу на 2020. годину укупно повећање броја извршених трансакција (физичких и правних лица и предузетника) употребом мобилног банкарства износи 41,29%, а код корисника електронског банкарства 10,81%.

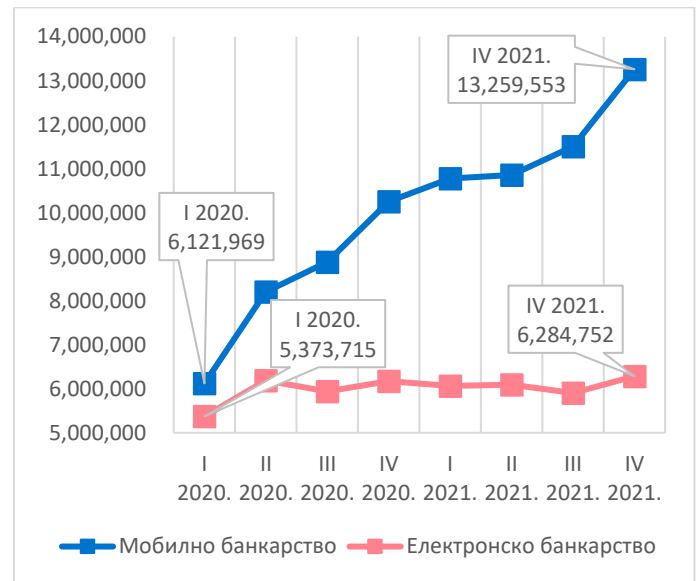
У групи физичких лица, број извршених трансакција употребом мобилног банкарства у четвртном тромесечју 2021. био је за 116,59% виши него у првом тромесечју 2020. године (13.259.553 у односу на 6.121.969), док је број извршених трансакција употребом електронског банкарства у четвртном тромесечју 2021. био за 16,95% виши него у првом тромесечју 2020. (у којима је извршено 6.284.752, односно 5.373.715 трансфера).

Када се пореди обим плаћања на нивоу године, број извршених трансакција физичких лица употребом мобилног банкарства порастао је за 38,69% у 2021. у односу на 2020. годину, док је број извршених трансакција употребом електронског банкарства у истом периоду порастао за 2,85%.

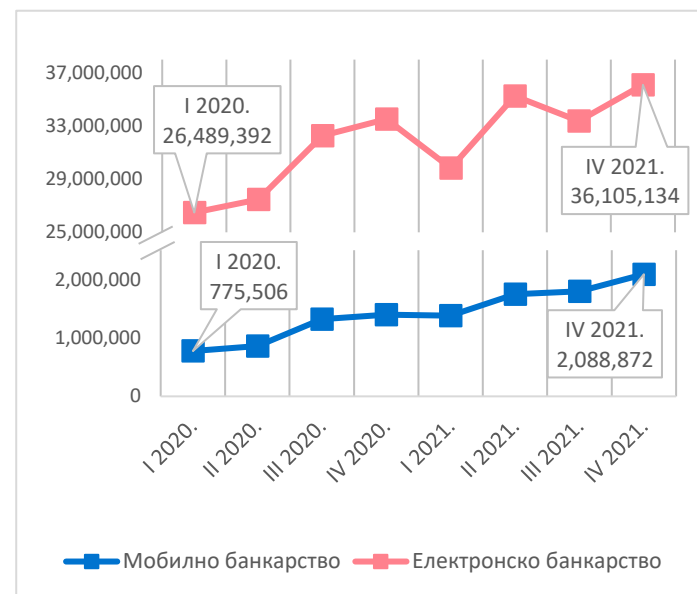
У групи правних лица и предузетника, посматрано за период од првог тромесечја 2020. до четвртог тромесечја 2021. године, број извршених трансакција употребом мобилног банкарства порастао је за 169,36% (са 775.506 на 2.088.872 трансакције), док је број извршених трансакција употребом електронског банкарства у истом периоду порастао за 36,30% (са 26.489.392 на 36.105.134 трансакције).

Када се пореди обим плаћања на нивоу године, број извршених трансакција употребом мобилног банкарства порастао је за 61,29% у 2021. у односу на 2020. годину, док је број извршених трансакција употребом електронског банкарства у истом периоду порастао за 12,38%.

Графикон I.1.3. Број извршених трансакција од стране физичких лица

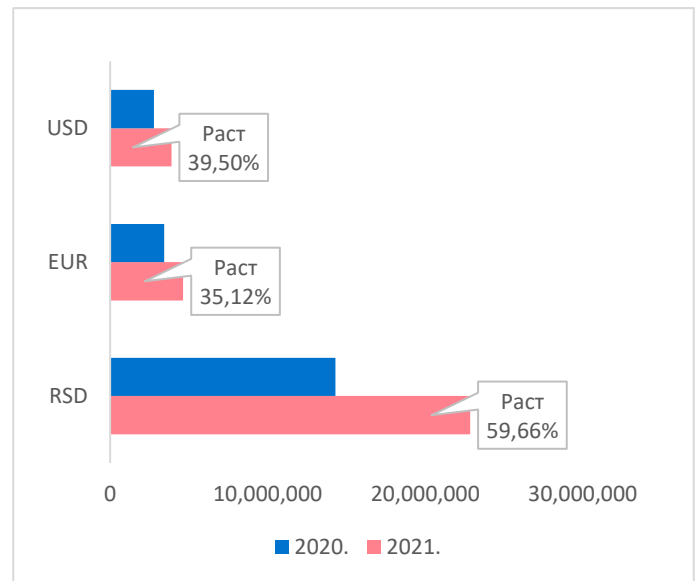
Графикон I.1.4. Број извршених трансакција од стране правних лица и предузетника

Број трансакција картицама и електронским новцем којима је извршена интернет куповина робе и услуга наставља да бележи стабилан раст. Тако је у 2021. извршено 32.177.550 трансакција куповине робе и услуга картицама и е-новцем на интернету у свим валутама, што је за 51,73% више него у 2020. години. Истовремено, број динарских плаћања за куповину преко домаћих интернет сајтова увећан је за 59,66% у односу на 2020. годину.

У Табели I.1.1. приказане су три најзначајније валуте по броју и вредности интернет куповина робе и услуга извршених картицама и електронским новцем.

Графикон I.1.5. Интернет куповина робе и услуга картицама и е-новцем (број трансакција)

Табела I.1.1. Број и вредност трансакција картицама и е-новцем којима је извршена интернет куповина робе и услуга

Број и вредност	2020.	2021.	Промена (%)
RSD:			
број	14.316.356	22.856.789	59,66%
вредност	32.379.751.078	55.812.769.304	72,37%
EUR:			
број	3.433.109	4.638.763	35,12%
вредност	120.882.725	215.784.424	78,51%
USD:			
број	2.788.012	3.889.269	39,50%
вредност	62.830.752	113.959.857	81,38%

У 2021. години проширена је прихватна мрежа, тако да се на крају прошле године у нашој земљи плаћало на 114.984 POS терминала. То је преко 17.000 уређаја више него на крају 2020. године, односно повећање од 17,63%. Број банкомата порастао је за 1,81%, док је број виртуелних продајних места увећан за 37,80%.

У 2021. години употребом картица у продајним објектима широм Србије извршено је 362.723.578 трансакција, што је за 20,66% више него у 2020. Овај податак односи се на картице које су издале банке које послују на домаћем тржишту, док је у истом периоду број плаћања употребом картица банака које не послују у Републици Србији порастао за 62,93%.

Број издатих платних картица на крају 2021. износио је 10.170.276, што је за 6,68% више него на крају 2020. године.

Што се тиче броја уговора о финансијским услугама који су закључени на даљину електронским путем, према достављеним подацима пружалаца платних услуга, у 2021. укупно је закључено 116.401 уговора, што је за 62,76% више него у 2020. години, када је било закључено 71.519 уговора. Од поменутог броја закључених уговора на даљину у 2021. години, 18.300 уговора је закључено уз примену видео-идентификације корисника, што представља троструко повећање у односу на претходну годину, када је закључено 6.018 уговора. Наведени резултати су последица правовременог настојања Народне банке Србије да се ово питање адекватно уреди, што се показало изузетно важним у току трајања пандемије.

Табела I.1.2. Број уређаја и виртуелних продајних места на којима се прихватају платни инструменти

Картична плаћања		2020.	2021.	Промена (%)
Прихватна мрежа:	POS терминали	97.751	114.984	17,63%
	виртуелна продајна места	2.013	2.774	37,80%
	банкомати	3.042	3.097	1,81%
Извршене трансакције на POS терминалима код трговаца у РС употребом картица које је издао пружалац платних услуга из Републике Србије		300.606.419	362.723.578	20,66%
Извршене трансакције на POS терминалима код трговаца у РС употребом картица које није издао пружалац платних услуга из Републике Србије		13.783.289	22.457.733	62,93%
Издате платне картице		9.533.013	10.170.276	6,68%

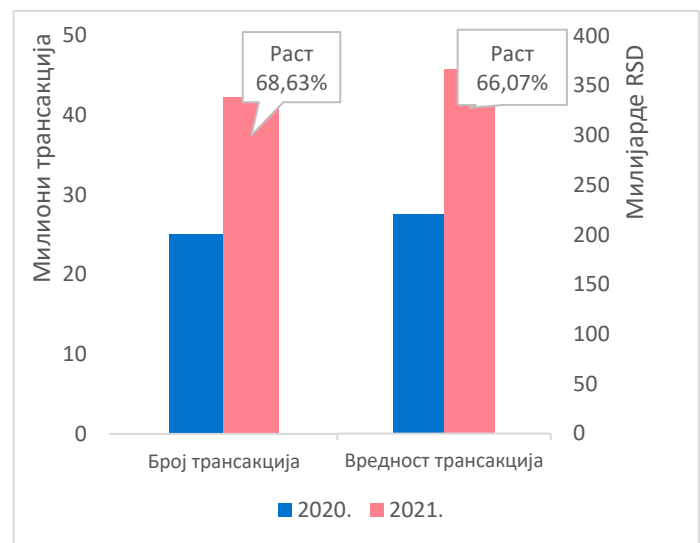
Након успешног рада у 2021. години, платни систем IPS НБС ушао је у четврту годину континуираног рада. Година иза нас броји шестоструко обарање рекорда дневног броја трансакција – највећи број плаћања достигнут је 15. новембра, када су реализоване 251.594 трансакције. О прихваћености овог вида безготовинских плаћања сведочи 42.262.389 извршених плаћања – раст од 68,63% у односу на 2020. годину.

Поред тога, да се несмањена пажња посвећује унапређењу овог савременог и иновативног платног инструмента, показује и низ унапређења имплементираних током протекле године. Екстензивност вршења инстант плаћања повећана је прихватањем инстант преноса новца на шалтерима ЈП „Пошта Србије” у корист рачуна органа јавне управе. Такође, поменуто је остварено омогућавањем услуга генерисања и преузимања налога за уплату који на себи садрже НБС IPS QR код, док је у септембру уведена и иновативна услуга „Prenesi”, којом је банкама омогућено да својим корисницима понуде обављање инстант плаћања познавањем само примаочевог броја телефона, који се пре првог коришћења региструје за ту услугу у апликацији мобилног банкарства. Народна банка Србије је 27. јула 2021. покренула нову интернет презентацију IPS – *Инстант плаћања Србије* на (<https://ips.nbs.rs>), на којој је могуће добити све информације о инстант плаћању и услугама које пружа систем.

Табела I.1.3. Дневни рекорд броја плаћања реализованих у IPS НБС систему

Редни број	Датум	Број плаћања
1.	17. 2. 2021.	163.478
2.	15. 3. 2021.	168.661
3.	15. 4. 2021.	205.525
4.	16. 8. 2021.	207.485
5.	20. 9. 2021.	221.422
6.	15. 11. 2021.	251.594

Графикон I.1.6. Број и вредност извршених трансакција у IPS НБС систему

Табела I.1.4. Показатељи рада IPS НБС система

IPS НБС систем	2020.	2021.
Број трансакција	25.062.288	42.262.389
Вредност трансакција	220.587.356.648,81	366.332.373.965,81
Просечна вредност трансакције	8.801,56	8.668,05
Просечан дневни број трансакција	68.476	115.787
Просечна дневна вредност промета	602.697.695,76	1.003.650.339,63

На Слици I.1.1. у виду годишњег календара приказана је дневна активност успешно реализованих плаћања током 2021. године у IPS НБС систему. Календар обухвата радне и нерадне дане (укључујући државне и верске празнике), уз дане када је забележено обарање рекорда у броју извршених плаћања.

Распоред броја извршених плаћања у IPS НБС систему конзистентан је на месечном нивоу, при чему се средином месеца, тачније у периоду између 15. и 21. дана сваког месеца, благо повећава активност. Већи број извршених инстант плаћања поклапа се с периодом у ком се измирују обавезе за електричну енергију, комуналне услуге, плаћање пореза (тримесечно), чиме се показује да немали број грађана увелико користи услугу скенирања QR кода с штампаних рачуна и тиме једноставно, брзо и сигурно извршава доспеле обавезе. Статистички посматрано, број извршених плаћања у периоду 15–21. током месеца просечно покрива 30% плаћања у месецу.

Такође, у овом периоду се реализује редовно обарање рекорда извршених инстант плаћања, а током 2021. године то су били датуми наведени у Табели I.1.3. на претходној страни.

Дани с мањим бројем извршених инстант плаћања укључују дане државних и верских празника и дане викенда. Статистички посматрано, број извршених трансакција викендом у просеку покрива 15% трансакција у месецу, док осталих 85% бива покривено радним данима. Што се тиче вредности извршених трансакција, дани викенда у просеку покривају 9,5% вредности трансакција у месецу, док осталих 90,5% бива покривено радним данима.

У календару је видљив дневни пораст броја плаћања како се ближи крај године, који је чешће обојен светлом или тамнозеленом бојом у односу на дане у току године.

Слика I.1.1. Календар броја трансакција у IPS НБС систему у 2021. години

